

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Средняя общеобразовательная школа №18 имени О.М-Д.Лопсан-Кендена г.Кызыла

«Рассмотрено»

Руководитель ШМО

Санаа Санаа Ч.С./

протокол №1

от «29» августа 2024г

«Согласовано»

Заместитель директора по УВР

Хомушка /Хомушку Ч.Э./

протокол № 1

от «30» августа 2024г

«Утверждено»

Директор школы

Иргит /Иргит А.Ю./

приказ № 198/2024

от «30» августа 2024г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

НАРОДОВЕДЕНИЕ

8 «а», 8 «к» класс

на 2024-2025 учебный год

Составила: Куулар А.И.

г.Кызыл – 2024г.

Тайылбыр бижик

Өг-бүлө – дээди сүзүк Кол ниити ортумак өөредилге чадазының 8–9 класстарына «Тыва өг-бүлө педагогиказын» немелде өөредилге программаларынче тускай өөренир кылдыр кирип турарының чылдагааннары. Өг-бүлө – кижиниң ыдыктыг сүзүү. Өг-бүлө дээди Ынакшылдың, Күш-ажылдың, ада-иениң Үлегериниң, кадагалакчызы болгаш суртаалчызы. Амыдыралчы айтырыгларны, эртем-билигни чедип, ажылагыйны чогуруп, бот-тускайлаң шиитпирлеп, боттандырып шыдаар кылдыр өөреникчилерни олче угландыраары. Өөреникчинин бодунуң канчаар алдынып чоруурун, өг-бүлениң, ниитилелдин турумчуй берген негелделеринге дүүштүрүп, денеп, сайгарып билири, мөзүбүдүшке хамаарышкан дүрүмнерни билири, оларны сагыры болгаш өг-бүлеге, ниитилелче угланганы азы кичээнгейи. Немелде өөредилгеге уругларның билип алып, сайгарар айтырыглары. Өөрөнгөн түннелинде чүнү билген, кылып билир ужурлуг чүүлдери.

XX вектин 90 чылдарының эгезинде чуртка ажык-чарлыг чорук чарлаттынып, бистин күрүневис сайзыралдың чаа чадазынче шилчээнин билир бис. Национал күрүнелер боттарының шаандагы төөгүлүг эрги аттарын, бурунгу өгбелерден дамчып келген ёзуучаңчылдарын катап эгидип, аныяк-өскенни мөзү-шынарлыг кылдыр кижизидеринче улуг сагышты салып эгелээн. Тыва Республиканы чаартылгалар база оюп эртпээн. Аңаа Тыва деп бурунгу адын эгиткен, ону кайы-даа дылга ынчаар адаар база бижиир деп шиитпирлээн. Уттундуруп бар чыткан чаңчылдарны эгидип, оларны чыып бижип, катап тургузуп, өг-бүлеге, өөредилге черлериниң чада бүрүзүнге кижизитпишаан өөредир ажылдарга калбаа-биле ажыглап эгелээн. Ол ажыл дээштиг, үре-түннелдиг болуп турар, чүге дээрге улустуң ёзу-чаңчылдары чоннуң мерген угаанын, аажы-чаңын, тускай шынарларын болгаш уруглар кижизидер талазы-биле чыгдынган арга-дуржулгазын шыгжап илереткен болур.

Ажы-төл кижизидеринге, уругнуң кижизиг болурунга өгбүлениң салдары улуг деп чүве билдингир. Аныяк-өскенниң угаанмедерелиниң база мага-бодунуң быжып сайзыраар үези 14–16 харлыында оларга өг-бүлө, өгбелер, аныяк өг-бүлө, ажы-төл азыраар дугайында билиглер эргежок чугулазын барымдаалааш, школаның 8–9 класстарына «Өг-бүлө педагогиказы» деп немелде өөредилгеге чорудар эртемни өөредирин сүмелеп турар. Ооң кол сорулгазы: тыва улустуң үндезин культуразында өгбүлө кижизидилгези уругну кижиге болур кылдыр ооң иштики сагышсеткилин, мөзү-бүдүжүн, аажы-чаңын сайзырадыр ыдыктыг сүзүктөрүн, дуржулгазын, кол арга-методтарын, чепсектерин өөреникчилерге билиндирери болгаш оларның боттарын амыдыралында эң-не харысалгалыг хамааты болуп, өг-бүлө тударына белеткээри болур.

№	Теманы	Шагы	План-биле эрттирер хуу	Эрттирген хуу
1	Кирилде кезээ, Өг-бүлө педагогиказын өөрениринин амгы үеде чугулазы, Өг-бүлө – дээди сүзүк	1	02.09	
2	Өг-бүлө педагогиказын өөрениринин амгы үеде чугулазы, Өг-бүлө – дээди сүзүк	1	09.09	
3	Өг-бүлө педагогиказынын эртемде туружу, сайзыралы	1	16.09	
4	Өг-бүлө педагогиказынын эртемде туружу, сайзыралы	1	23.09	
5	Өг-бүлө педагогиказынын эртемде туружу, сайзыралы	1	30.09	
6	Өг-бүлө педагогиказынын эртемде туружу, сайзыралы	1	07.10	
7	Тыва өг-бүлө педагогиказы: укталган дөстери, кол билиглери	1	14.10	
8	Тыва өг-бүлө педагогиказы: укталган дөстери, кол билиглери	1	21.10	
9	Тыва өг-бүлө педагогиказы: укталган дөстери, кол билиглери	1	11.11	
10	Тыва өг-бүлө педагогиказы: укталган дөстери, кол билиглери	1	18.11	
11	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүлтөрөл, ук-ызыгуур	1	25.11	
12	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүлтөрөл, ук-ызыгуур	1	02.12	
13	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүлтөрөл, ук-ызыгуур	1	09.12	
14	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүлтөрөл, ук-ызыгуур	1	16.12	
15	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүлтөрөл, ук-ызыгуур	1	23.12	
16	Өгбелер, ада-ие, ажы-төл, дөргүлтөрөл, ук-ызыгуур	1	30.12	
17	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие киж, ада киж	1	13.01	
18	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие киж, ада киж	1	20.01	
19	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие киж, ада киж	1	27.01	
20	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие киж, ада киж	1	03.02	
21	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие киж, ада киж	1	10.02	
22	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие киж, ада киж	1	17.02	
23	Өг-бүлениң кижизидикчи салдары: ие киж, ада киж	1	24.02	

24	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезиниң сүзүктери	1	03.03	
25	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезиниң сүзүктери	1	10.03	
26	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезиниң сүзүктери	1	17.03	
27	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезиниң сүзүктери	1	24.03	
28	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезиниң сүзүктери	1	07.04	
29	Өг-бүлеге уруглар кижизидилгезиниң сүзүктери	1	14.04	
30	Өг-бүле болгаш шажын-чүдүлгө	1	21.04	
31	Өг-бүле болгаш шажын-чүдүлгө	1	28.04	
32	Өг-бүле болгаш шажын-чүдүлгө	1	05.05	
33	Өг-бүле болгаш шажын-чүдүлгө	1	12.05	
34	Туннел кичээл	1	19.05	